בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ

דַּרְכֵי אִישׁ

גִּלָּיוֹן שְׁבוּעִי מִמִּשְׁנָתוֹ הַטְּהוֹרָה שֶׁל כ"ק מו"ר
הָרַהַ"צ **רַבִּי יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לֶעזֶער** שְׁלִיט"א
יוֹצֵא לָאוֹר עַל יְדֵי חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב, יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב – עִיר הַשִּׂמְחָה

גִּלָּיוֹן קנ"א | פָּרָשַׁת תַּזְרִיעַ תשפ"ד

רְמָזֵי מַכּוֹת מִצְרַיִם

רְפוּאָה אֱמִתִּית!

* * *

בְּעֵת שְׁבָתֵנוּ בְּצִלּוֹ הַטָּהוֹר אֵצֶל הַסֵּדֶר שֶׁל לֵיל פֶּסַח, זָכִינוּ לִשְׁמֹעַ כַּמָּה רְמָזִים נִפְלָאִים הַטְּמוּנִים בְּעִנְיְנֵי הַמַּכּוֹת שֶׁקִּבְּלוּ הַמִּצְרִים, וְשִׂיחָה זוֹ נִתְגַּלְגְּלָה עַל־יְדֵי שֶׁנִּכְנְסוּ נֵרוֹ יָאִיר בְּקֹשׁ "סִפּוּר יְצִיאַת מִצְרַיִם", וּתְחִלָּה אָמַר מו"ר שְׁלִיט"א, שֶׁעִקַּר "סִפּוּר יְצִיאַת מִצְרַיִם" הוּא לְסַפֵּר הַהִתְקָרְבוּת שֶׁל הָאָדָם לְרַבֵּנוּ זַ"ל, כִּי לִפְנֵי שֶׁאָדָם מִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ זַ"ל הוּא נִמְצָא בְּמִצְרַיִם, **מִצְרַי"ם** לְשׁוֹן 'מֵצַר־יַם' - צַר לוֹ מְאֹד בְּמֹחוֹ, הוּא שָׁרוּי תַּחַת עֹל מַשָּׂא כָּבֵד, וְלֹא מַרְגִּישׁ שִׂמְחָה וְסִפּוּק בְּחַיָּיו, וְתֵכֶף כְּשֶׁזּוֹכֶה לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ - הוּא יוֹצֵא מִמִּצְרַיִם.

מַדּוּעַ? כִּי רַבֵּנוּ זַ"ל פּוֹתֵחַ לָנוּ אֶת הַפֶּה שֶׁנְּדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְאָדָם שֶׁזּוֹכֶה לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא - הוּא בֶּן־חוֹרִין, וְזוֹ הָיְתָה גְּלוּת מִצְרַיִם - אוֹמֵר הָאֲר"י הַקָּדוֹשׁ - שֶׁהַדַּעַת הָיְתָה בְּגָלוּת, וְזֶה מֵחֲמַת שֶׁהַדִּבּוּר הָיָה בְּגָלוּת [כִּי 'דַּעַת' 'דִּבּוּר' דָּבָר אֶחָד הֵם, בְּחִינַת "**הַדֵּעָה וְהַדִּבּוּר לְחֵי הָעוֹלָמִים**"], וּבָא מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁבְּכָל דּוֹר, וּמוֹצִיא אוֹתָנוּ מִמִּצְרַיִם, אֵיךְ? עַל־יְדֵי שֶׁמַּגְלֶה לָנוּ אֶת הַסּוֹד שֶׁל "**פֶּסַח**" - 'פֶּה־סַח', שֶׁנְּדַבֵּר תָּמִיד אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּבָזֶה מַצִּיל אוֹתָנוּ מִטֻּמְאָתוֹ שֶׁל 'פַּרְעֹה' - שֶׁיֵּשׁ לוֹ 'פֶּה־רַע' וְטָמֵא.

אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, עָנָה וְאָמַר מו"ר שְׁלִיט"א: זוֹ נִקְרֵאת "יְצִיאַת מִצְרַיִם", וְהִנֵּה אַתָּה רוֹצֶה לִשְׁמֹעַ עַל "מַכּוֹת מִצְרַיִם"? הַמַּכָּה הָרִאשׁוֹנָה הָיְתָה מַכַּת דָּם, מַה זֶּה 'דָּם'? 'דָּם' זֶה עִנְיָן שֶׁל שְׁפִיכוּת דָּמִים שֶׁעוֹשִׂים לָאָדָם; יֵשׁ כָּל־מִינֵי אֲנָשִׁים שֶׁרוֹדְפִים אֶת הָאָדָם, מְבַזִּים וּמְחָרְפִים אוֹתוֹ, עַד שֶׁנִּשְׁפַּךְ דָּמוֹ מַמָּשׁ, וּמַהִי הָעֵצָה בְּמַצָּב כָּזֶה? מְגַלֶּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן ו) שֶׁצְּרִיכִים לַהֲפֹךְ אֶת הַ'דָּם' לְ'דֹּם', נִשְׁפַּךְ לְךָ דָּמְךָ מֵאֲנָשֵׁי דְּלָא מַעֲלֵי? תִּדֹּם וְתִשְׁתֹּק! מְבַזִּים אוֹתְךָ? תִּשְׁתֹּק! אַל תַּעֲנֶה! **הֵם צוֹעֲקִים, מְבַזִּים, וְאַתָּה תִּשְׁתֹּק וּתְקַבֵּל בְּאַהֲבָה!**

וְהָעִנְיָן הַזֶּה מִתְגַּלֶּה לָנוּ בְּתוֹךְ אֲמִירַת הַהַגָּדָה, שֶׁמַּזְכִּירִין אֶת הַפָּסוּק (יְחֶזְקֵאל טז, ו) "**וָאֶעֱבֹר עָלַיִךְ וָאֶרְאֵךְ מִתְבּוֹסֶסֶת בְּדָמָיִךְ וָאֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ חֲיִי וָאֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ חֲיִי**", וּפֹה מָנַח הַגִּלּוּי הַזֶּה: "**וָאֶעֱבֹר עָלַיִךְ וָאֶרְאֵךְ מִתְבּוֹסֶסֶת בְּדָמָיִךְ**" - עוֹבֵר עָלֶיךָ שְׁפִיכוּת דָּמִים וּבְזָיוֹנוֹת כָּל־כָּךְ רַבִּים עַד שֶׁזֶּה מַמָּשׁ בִּבְחִינַת 'מִתְבּוֹסֶסֶת בְּדָמָיִךְ', מְגַלֶּה לָנוּ הַפָּסוּק: "**וָאֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ חֲיִי וָאֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ חֲיִי**" - 'בְּדָמַיִךְ' הַנִּשְׁפָּךְ, וּבַ'דְּמִימָה' וּשְׁתִיקָה שֶׁלְּךָ, דַּיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה 'חֲיִי' - אַתָּה מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ אֶת הַחַיִּים! אַתָּה זוֹכֶה לְכַפָּרַת עֲוֹנוֹת וּלְתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה!

וּמַדּוּעַ הַפָּסוּק כּוֹפֵל אֶת הַמִּלִּים "וְאֹמַר לְךָ בְּדָמַיִךְ חְיִי וְאֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ חְיִי" - מַדּוּעַ חוֹזְרִים עַל זֶה פַּעֲמַיִם? יֵשׁ לוֹמַר עַל-פִּי שִׂיחָה נִפְלָאָה שֶׁהָיָה מוֹהֲרָא"שׁ הַקָּדוֹשׁ חוֹזֵר עָלֶיהָ רַבּוֹת: **אִם קָשֶׁה לְךָ לְשָׁתֹק כָּל-כָּךְ הַרְבֵּה עַל בְּזִיּוֹנוֹת שֶׁקִּבַּלְתָּ, מַה תַּעֲשֶׂה? תָּנוּחַ, וְתַמְשִׁיךְ לִשְׁתֹּק...**

וּבָזֶה אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ כְּפִילוּת הַפָּסוּק הַנַּ"ל: "וְאֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ - חְיִי", דַּיְקָא כְּשֶׁנִּשְׁפַּךְ דָּמְךָ מֵרֹב בְּזִיּוֹנוֹת, זֶה מַה שֶּׁנּוֹתֵן לְךָ חַיִּים, וְהִנֵּה אַתָּה כְּבָר שׁוֹתֵק כָּל-כָּךְ הַרְבֵּה, וּמָה עוֹשִׂים? אוֹמֵר הַצַּדִּיק: תָּנוּחַ, וְשׁוּב פַּעַם תִּשְׁתֹּק! וְעַל זֶה כּוֹפֵל וְאוֹמֵר הַפָּסוּק: "וְאֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ - חְיִי", נִשְׁפַּךְ דָּמְךָ? אַתָּה מְקַבֵּל חַיִּים! אַתָּה זוֹכֶה לִתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה!

הִמְשִׁיךְ מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א בְּשִׂיחָתוֹ הַנִּפְלָאָה וְאָמַר: מַהִי מַכַּת צְפַרְדֵּעַ? טֶבַע שֶׁל צְפַרְדֵּעַ שֶׁהִיא עוֹשָׂה הַרְבֵּה רַעַשׁ... וְהִלְמוּד לָאָדָם: אָמְנָם יֵשׁ אֶת אֵלּוּ שֶׁעוֹשִׂים הַרְבֵּה רַעַשׁ - הֵם לֹא מַפְסִיקִים מִלְּהַשְׁמִיץ, לְבַזּוֹת, לְחָרֵף וּלְגַדֵּף, וּמָה הַתַּפְקִיד שֶׁלָּנוּ? לָקַחַת אֶת הַלִּמּוּד הַטּוֹב שֶׁיֵּשׁ בִּ'צְפַרְדֵּעַ' - **'צִפּוֹר דְּעָה'**, אֲנַחְנוּ מִתְבּוֹדְדִים לְהִ' יִתְבָּרַךְ וּמְקַיְּמִים "וְאֶהְיֶה כְּצִפּוֹר **בּוֹדֵד** עַל גָּג", **'בְּדַד'** רָאשֵׁי-תֵּבוֹת (מִשְׁלֵי ג, ו) "בְּכָל דְּרָכֶיךָ דָּ'עֵהוּ", כִּי עַל-יְדֵי הִתְבּוֹדְדוּת זוֹכִים לְדַעַת, וְלֹא מִתְיַחֲסִים לְדִבְרֵי הַלַּעַג שֶׁלָּהֶם! אֲנַחְנוּ דְּבֵקִים בְּאוֹר הַשְּׁכִינָה!

סִיֵּם מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א שִׂיחָתוֹ הַנִּפְלָאָה וְאָמַר: וּמָה הַלִּמּוּד שֶׁל מַכַּת **כִּנִּים**? בְּפָרָשַׁת מִקֵּץ כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית מב, יט) **"אִם 'כֵּנִים' אַתֶּם אֲחֵיכֶם אֶחָד יֵאָסֵר בְּבֵית מִשְׁמַרְכֶם וְאַתֶּם לְכוּ הָבִיאוּ שֶׁבֶר רַעֲבוֹן בָּתֵּיכֶם"**; **'כִּנִּים'** אוֹתִיּוֹת **'כִּנּוּי'**, שֶׁאָמְנָם הַמִּצְרִים מְלֵאִים בְּכִנּוּיִם, אֲבָל עִם יִשְׂרָאֵל הֵם **'כִּנִּים'** - לָשׁוֹן שֶׁל **'כִּנּוּת'**, כְּלוֹמַר שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵהֶם יוֹדֵעַ הֵיטֵב: **אֲנִי 'כֵּן' יָכוֹל! יֵשׁ בִּי כֹּחוֹת! לְעוֹלָם אָסוּר לְהִתְיָאֵשׁ! גַּם אֲנִי יָכוֹל לִזְכּוֹת לִחְיֵי גַּן-עֵדֶן בְּזֶה הָעוֹלָם!**

הֲרֵי לָנוּ רְמָזִים כָּל-כָּךְ נִפְלָאִים מֵעִנְיְנֵי הַמַּכּוֹת שֶׁהַמִּצְרִים קִבְּלוּ, שֶׁזֶּהוּ הַמּוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (בֹּא לו:) שֶׁמַּכּוֹת מִצְרַיִם הָיוּ עַל דֶּרֶךְ (יְשַׁעְיָה יט, כב) **"נָגֹף וְרָפוֹא"** - **'נָגֹף לְמִצְרַיִם וְרָפוֹא לְיִשְׂרָאֵל'**; דְּהַיְנוּ, שֶׁהַמִּצְרִים קִבְּלוּ כָּל מַכָּה וּמַכָּה, וַאֲנַחְנוּ - נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל - מְקַבְּלִים רְפוּאָה אֲמִתִּית מִזֶּה עַל-יְדֵי הַצַּדִּיקִים שֶׁמְּלַמְּדִים אוֹתָנוּ מַהוּ הַלִּמּוּד הַנִּפְלָא שֶׁטָּמוּן בְּכָל מַכָּה שֶׁקִּבְּלוּ הַמִּצְרִים, אֵיךְ לָקַחַת מִזֶּה רְפוּאָה שְׁלֵמָה וַאֲמִתִּית לְנַפְשֵׁנוּ; אַשְׁרֵי הַמַּחְדִּיר אֶת לִמּוּדֵי הַצַּדִּיקִים הֵיטֵב בְּלִבּוֹ!

***

אֵיךְ מְנַקִּים לְפֶסַח?

מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א אָמַר, שֶׁכְּשֶׁמִּתְקָרְבִים לְחַג הַפֶּסַח, צְרִיכִים לָשִׂים בְּיוֹתֵר דָּגֶשׁ עַל **מִדַּת הַשִּׂמְחָה**, כִּי בְּבָתִּים רַבִּים יֵשׁ לַחַץ וּמֶתַח מֵחֲמַת הַנִּקְיוֹנוֹת שֶׁעוֹשִׂים לִכְבוֹד הֶחָג, שֶׁאָכֵן מִנְהָג יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים לִטְרֹחַ מְאֹד בַּהֲכָנַת הַבַּיִת וּבְהַכְשָׁרָתוֹ [וּבִפְרָט נְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵן מְדַקְדְּקוֹת מְאֹד בְּעִנְיַן הַנִּקְיוֹנוֹת, וְהַטַּעַם לָזֶה הוּא עַל פִּי מַה דְּאִיתָא בַּגְּמָרָא (סוֹטָה יא:): **"בִּזְכוּת נָשִׁים צִדְקָנִיּוֹת נִגְאֲלוּ אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם"**, עַל-כֵּן לֹא בְּחִנָּם שֶׁהֵן מְדַקְדְּקוֹת כָּל כָּךְ בְּעִנְיָנִים אֵלּוּ], עִם כָּל זֹאת צְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד שֶׁבַּבַּיִת תִּשְׁרֶה הַשִּׂמְחָה, וּכְפִתְגָּם הָעוֹלָם: **"אָבָק זֶה לֹא חָמֵץ, וְהַיְלָדִים הֵם לֹא קָרְבָּנוֹת!"**... אַתָּה רוֹצֶה לְדַקְדֵּק הֵיטֵב שֶׁיִּהְיֶה הַכֹּל נָקִי וּמְצֻחְצָח וְכוּ', אֲבָל יַחַד עִם זֹאת רְאֵה לְהִשָּׁמֵר מִכָּל מִינֵי לְחָצִים וּמְתָחִים וְחֲמֵרוֹת יְתֵרוֹת, וְאָכֵן צְרִיכִים לְנַקּוֹת וּלְכַבֵּד אֶת כָּל הַחֲדָרִים, לְהוֹצִיא אֶת כָּל הֶחָמֵץ שֶׁיֵּשׁ וְכוּ', אֲבָל לֹא מִתּוֹךְ לַחַץ וּמֶתַח וְכוּ', אֶלָּא שֶׁהַכֹּל יִהְיֶה מִתּוֹךְ שִׂמְחָה!

וְאָמַר מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א, שֶׁיָּדוּעַ מִנְהָג הָעוֹלָם בִּימֵי אֵלּוּ לְאַחֵל **"חַג כָּשֵׁר וְשָׂמֵחַ"**, אֲבָל הָיוּ צַדִּיקִים שֶׁנָּהֲגוּ לְאַחֵל: **"חַג שָׂמֵחַ וְכָשֵׁר"**, הִקְדִּימוּ אֶת ה'**שִּׂמְחָה**' לְ'**כַשְׁרוּת**', כִּי מִקֹּדֶם צָרִיךְ לִהְיוֹת "חַג **שָׂמֵחַ**", וְאִם יִהְיֶה חַג **"שָׂמֵחַ"** אֲזַי תִּזְכֶּה שֶׁהוּא יִהְיֶה גַּם **"כָּשֵׁר"**... תִּזְכֶּה לְהָכִין אֶת הַכֹּל בְּכַשְׁרוּת, בְּלִי מָתַח, בְּלִי לַחַץ וּבְלִי צְעָקוֹת וְכוּ', כִּי הַשִּׂמְחָה מְבִיאָה אֶת הַכַּשְׁרוּת!